

**ДО АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА**

ДОКЛАД

**на Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства
за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на
ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
„НОВА И НАЙ-НОВА ОБЩА ИСТОРИЯ“
от професионално направление 2.2 *История и Археология*,
област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*,
в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“**

Уважаема госпожо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на докторска програма „Нова и най-нова обща история“ от професионално направление 2.2 *История и Археология* от област на висше образование 2. *Хуманитарни науки* в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, Факултет по хуманитарни науки

Докладът е разработено съгласно чл. 88а, ал. 7 от ЗВО и чл. 38, ал.1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА /20.10.2016 г./ критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG)- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/, ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10.2016 г.

IV. ПРЕПОРЪКИ ОТ ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

V. SWOT АНАЛИЗ

VI. ПРИЛОЖЕНИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 31 от 20.12.2021 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 25 от 24.11.2022 г.
3.	ЕГ работи с документацията по процедурата. Посещение на ЕГ в ШУ, присъствени срещи, проведени с ректорското ръководство, деканското ръководство на Факултета по хуманитарни науки, преподаватели и членове на комисията, изготвила доклада-самооценка, с докторанти в ДП и с потребители.	м. декември 2022 г. – м. януари 2023 г. 18–19.01.2023 г. присъствени срещи
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 3 от 15.02.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 4 от 08.03.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 38, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС

Определената от Акредитационния съвет на НАОА Експертна група по процедурата е в състав:

1. Чл.-кор. проф. дин Иван Русев – Икономически университет – Варна – ръководител на ЕГ
2. Доц. д-р Русалена Веселинова Пенджекова-Христева – ПУ „Паисий Хилендарски“ – член на ЕГ
3. Докторант Христо Калчев Христов – ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата, член на ПКХНИ: проф. д.н. Красимира Йорданова Мутафова

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

С решение на Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства при НАОА от 13.12.2017 г./ протокол № 15 Шуменският университет „Епископ Константин Преславски“ получава първоначална програмна акредитация на **докторската програма *Нова и най-нова обща история*** от професионално направление 2.2. *История и археология* от област на висше образование 2. *Хуманитарни науки* с **оценка 8.46** (осем цяло и четиридесет и шест стотни) и **срок на валидност на акредитацията пет години**, в съответствие с чл.79, ал. 4 от ЗВО.

Дадени са следните две препоръки:

Препоръка 1. В докторската програма да се включи и изучаването на Южна Америка. Срок: от учебната 2018/2019 г.

Препоръката е изпълнена. Извършено е оптимизиране на общия учебен план на докторската програма *Нова и най-нова обща история* чрез включването на учебни дисциплини, свързани с изучаването на Южна Америка. Приет е Общ учебен план (Решение на ФС на ФХН, протокол № ФД-02-07/19.04.2018 г.), в който са включени избираема и факултативна дисциплини, свързани с изучаването на историята на Южна Америка. При актуализирането на Общия учебен план през 2020 и през 2021 г. тези дисциплини остават в УП. Въз основа на Общия учебен план са разработени учебни програми по избираемата дисциплина: *Актуални проблеми от историята на Азия, Африка и Латинска Америка* (автор: проф. д.и.н. Радослав Мишев) и факултативната дисциплина: *Политически модели в Латинска Америка през XIX и XX век* (автор: доц. д-р Стефан Минков).

Препоръка 2. Да се повиши участието на докторантите в международната мобилност. Срок: от учебната 2018/2019 г.

Препоръката е частично изпълнена. ШУ „Епископ Константин Преславски“ създава необходимите условия за реализирането на международна мобилност. Преподавателите, докторантите и студентите от професионално направление 2.2. *История и археология*, вкл. и докторантите от акредитираната ДП, имат възможност да осъществяват обмен с цел обучение. Въпреки създадените от ШУ и Факултета по хуманитарни науки (ФХН) условия за международна мобилност и сключените 64 договора за международно сътрудничество, повечето от докторантите в ДП *Нова и най-нова обща история* не са се възползвали от тези благоприятни условия. Две са основните причини за това:

- Късно започналото обучение в ДП – четирима от петимата докторанти в ДП започват своето обучение през 2020 и 2021 г.;
- В условията на усложнена епидемиологична обстановка международните мобилности са ограничени, а за известен период – дори спрени. Това обстоятелство и фактът, че докторантите се намират в началото на обучението си в ОНС *доктор*, възпрепятства реализирането на мобилности, предлагани от ШУ.

По време на посещението на ЕГ в ШУ на 18 и 19 януари 2023 г. при срещата с докторантите от акредитираната ДП на 18.01.2023 г. ЕГ установява, че двама от петимата докторанти са осъществили форми на мобилност, макар и не по установения в ШУ ред. Докторант, зачислен през 2019 г., през 2020 г. работи по темата си в университетска библиотека в Лайпциг (Германия), като пътуването е организирано по частен път. Докторант, зачислен през 2021 г., през 2022 г. на два пъти посещава Франция и работи по темата си във френски библиотеки, като се възползва от програма *Еразъм+* покрай временните си професионални ангажименти към друга образователна институция. (*Протокол от проведената среща между докторанти и ЕГ по процедура за програмна*

акредитация на ДП „Нова и най-нова обща история“, ПН 2.2. История и археология на ШУ „Епископ Константин Преславски“).

Справка за обучаваните докторанти в докторската програма Нова и най-нова обща история в периода 2018 – 2022 г.

Докторската програма включва общо 5 зачислени и обучавани докторанти в периода 2018–2022 г. Все още няма защитили, отстранени или отчислени без право на защита:

- брой обучавани докторанти – 5;
- брой зачислени докторанти – 5;
- брой защитили – 0;
- брой отчислени докторанти с право на защита – 0;
- брой отчислени докторанти без право на защита – 0;
- брой докторантите, които продължават обучението си – 5;
- брой на редовните докторанти – 3;
- дял на редовните докторанти спрямо общия брой докторанти – 60%;
- брой на докторанти, самостоятелна форма на обучение – 0;
- брой на докторанти, задочна форма на обучение – 2;
- докторанти от други страни – 0;
- брой на редовните докторанти, продължили академичната кариера след успешна защита – все още няма защитили докторанти.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 5/, приети от АС на НАОА на 20.10.2016 г.

СТАНДАРТ 1. „ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ.

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. В съответствие със стандарт 1 от ESG – част 1 /1-10/: *Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма:*

Предложената за акредитация ДП *Нова и най-нова обща история* е в съответствие с действащото законодателство и нормативна база, както и с вътрешните правилници на ШУ *Епископ Константин Преславски*. Обучението в ДП е организирано и се реализира в съответствие с мисията, целите, стратегията и основните приоритети на ШУ „Епископ Константин Преславски“, на Факултета по хуманитарни науки (ФХН), на обучаващата катедра „История и археология“ и съгласно изискванията на ЗВО, *Закона за развитието на академичния състав в Република България* и *Правилника за неговото прилагане*, общоуниверситетски и факултетски нормативни документи, публично оповестени на сайта на Университета и Факултета.

Сред основните цели и задачи, които си поставя ДП, са поддържането на високо качество на образованието, осигуряване на висококвалифициран преподавателски състав, интегриране на резултатите от научноизследователската дейност в учебния процес, международно сътрудничество със страни не само от ЕС, но и извън него. Докторската програма съчетава няколко водещи тематични направления, обединяващи усилията и научните достижения на Университета, Факултета и обучаващата катедра. Обучението в

ДП следва съвременните тенденции в развитието на научната област. Акцентира се върху приемствеността и дългосрочните приоритети в изследователската проблематика на ДП, върху интердисциплинарния характер на изследванията и интернационализацията на търсенията в хуманитарните науки. Академичната среда за обучение в ДП *Нова и най-нова обща история*, създадена в рамките на ФХН и катедра „История и археология“, е адекватна на целите и задачите, които си поставя ДП и подпомага нейното устойчиво развитие.

Контролът по изпълнението на изследователската дейност се осъществява от действащата в ШУ Система за управление на качеството (СУК) и Факултетната комисия по качеството (ФКК) с участие на студенти и докторанти в нейния състав. В съответствие с предвидените в СУК методика и инструментариум и с *Работните програми на ШУ за наблюдение, оценка, поддържане и контрол на качеството на образованието и академическия състав* ДП е преминала успешно и без констатирани несъответствия през **осем** вътрешноинституционални одита (през периода 2018 – 2022 г.).

Съществува тясна връзка между научноизследователската дейност на Университета, Факултета, Катедрата и обучението на докторантите. Развитието на актуални изследвания с теоретичен и приложен характер, както и трансферът на научните резултати в образователната практика са стратегически приоритет в ШУ, отразен в *Стратегията за развитието на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ (2016-2020)*, *Стратегията за развитие на научноизследователската и художествено-творческата дейност* и *Стратегията за прилагане на резултатите от научноизследователската дейност в ШУ „Епископ Константин Преславски“*. Преподавателите в основно обучаващата катедра следват съвременните тенденции в научната област и провеждат теоретични и приложни изследвания на равнището на най-добрите образци в областта на хуманитаристиката. Водещо е разбирането за равнопоставеността на учебната и научната дейност във ВУ и необходимостта от повишаването на обществената значимост на научните изследвания, от прилагането на техните резултати в обучението на специалистите с висше образование.

Предоставената информация в доклада-самооценка и тази в уеб страницата на ШУ сочат, че спазването на академичните свободи и създаването на нетърпимост към прояви на дискриминация, плагиатство и изпитни измами са основополагащи принципи за академичната общност на Университета и ФХН. Тези принципи се спазват както по силата на ЗВО, така и в рамките на вътрешнонормативната уредба. Отношенията между преподаватели и докторанти са регламентирани от *Етичен кодекс*, утвърден от АС на ШУ, който е лесно достъпен сайта на Университета. Превенцията на нерегламентирани контакти между обучаеми и преподаватели са перманентен ангажимент на академичните ръководства, на основните структурни звена на ШУ и конкретно на катедра „История и археология“, което е категорично потвърдено и по време на посещението на ЕГ в ШУ на 18 и 19.01.2023 г. До момента в Етичната комисия не е постъпвала жалба от преподаватели или докторанти от акредитираната ДП, **няма констатирани случаи и на дискриминация.**

В ШУ и конкретно във ФХН има утвърдени *Правила за превенция и реакция при плагиатство и изпитни измами*, приети на заседание на ФС на ФХН и прилагани и в рамките на ДП. Използва се специализиран антиплагиатски софтуер. Категорично свидетелство за качеството на обучението, както и за ефективността на прилаганите стриктни мерки за контрол и недопустимост на плагиатството е **липсата на констатирани случаи на плагиатство и измама през последните пет години.**

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Констатации за изпълнение на критерий 2.1. в съответствие със стандарт 2 от ESG – част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“.

Обучението в ДП *Нова и най-нова обща история* се реализира съобразно визията, мисията и целите на професионалното направление 2.2. *История и археология* в ШУ. Документацията на ДП *Нова и най-нова обща история* е разработена в съответствие със съвременните постижения в областта на историческото познание, методологията на историческо изследване и на достиженията на традиционните и модерни историографски школи и направления. Водещи принципи при разработването на учебната документация са: пълно съответствие с целите, задачите и мотивите за обучение на докторанти в ШУ; отчитане на индивидуалните потребности, способности и интереси на обучаваните; отчитане на спецификата, нуждите и динамиката на пазара на труда; съответствие между учебната документация и приетите изисквания за качествено образование в ШУ и ФХН; съответствие на обучението на съвременното ниво в развитието на научната област и на методологията на научните изследвания в нея.

Учебната документация на докторските програми в ШУ – *Квалификационна характеристика, Общ учебен план на докторската програма, Индивидуален план на докторанта и учебни програми на изучаваните учебни дисциплини* – се разработва в съответствие с *Процедурата за разработване и актуализиране на учебна документация*, въз основа на утвърдени методически стандарти.

Основният документ по ДП, задаващ ясни цели и задачи, е учебният план, разработен за редовна, задочна и свободна форма на обучение. Съгласно чл. 17 от *Правилника за развитието на академичния състав в Шуменския университет за прилагане на ЗРАСРБ*, за целия период на обучение докторантът получава минимум **240** кредита. Те се разпределят по основните видове дейности – образователна, научноизследователска, преподавателска и пр., съобразно ясно изведените принципи за разпределение на кредитите в индивидуалния план на докторанта. В рамките на акредитирания период УП е неколккратно актуализиран:

- Първата актуализация на Общия учебен план на ДП *Нова и най-нова обща история* е направена с решение на ФС (Протокол № ФД-02-07/23.03.2020 г.) Цел на актуализацията е синхронизиране на *Общия учебен план на докторската програма* с приетия през месец януари 2020 г. от Академичния съвет на ШУ актуализиран стандарт за обучение на докторанти. За учебните дисциплини от ДП *Нова и най-нова обща история* са разработени учебни програми, съответстващи на методическия стандарт за оформяне на учебна програма за докторанти.
- Следващата актуализация на *Общия учебен план* на ДП *Нова и най-нова обща история* е направена с решение на ФС на ФХН (Протокол № ФД-02-03/19.11.2021 г.), като е актуализиран списъкът с избираеми и факултативни дисциплини.

Предоставената документация категорично потвърждава участието на докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история* при определянето на темата на дисертацията, в разработването на *Индивидуалния план*, по който се обучават, и обсъждането му от КС – тяхно право по силата на чл. 18. (2) от *Правилника за развитие на академичния състав на ШУ*. Мнението на докторантите се отчита както при избора на учебни дисциплини, така и при разработването на учебните програми, които са

съобразени с техните специфични научни интереси, нивото на тяхната предварителна подготовка и опит.

Подчертано добра практика е периодичното (при необходимост ежегодно) обновяване на докторантската документация, вкл. на ИУП. Във вътрешните нормативни правила е предвидена възможността за актуализиране на ИУП на докторанта при неизпълнение на планираните дейности за учебната година (с изключение на последната) с прехвърляне на неизпълнените дейности и техните кредити за следващата учебна година. За всички промени, които се отнасят до обучението и подготовката на докторантите, се съобщава в раздел *Докторанти* на Интернет-страницата на Университета, като докторантите получават информация и чрез научните си ръководители, както и от ръководителя на обучаващата катедра по време на заседания на КС, в които те участват.

Важно място при разработването и актуализацията на документацията по ДП заемат заинтересуваните от обучението на докторантите потенциални потребители в града, в региона и в други райони на страната – национални и регионални научни и образователни институции, национални, регионални и специализирани музеи, архиви, административни звена към национални и регионални институции от всякакъв тип. По инициатива на обучаващата катедра чрез специално анкетиране или запитване за референция и в хода на реализиране на традиционни съвместни дейности перманентно се проучва експертната оценка на потенциалните потребители. Особено ползотворни са контактите с институции от града, общината, областта и като цяло – от североизточния регион, които познават работата на обучаващата Катедра и нейните възпитаници, разчитат на качествата на подготвяните специалисти и при възможност с готовност ги приемат като свои служители, което е категорично потвърдено и по време на срещата на ЕГ с потребителите на 18.01.2023 г. Всичко това показва много добри възможности за реализация и дава основание за много добра оценка.

Акредитираната ДП е сравнима с подобни програми за обучение на докторанти в други ВУ у нас (не са посочени сравнения с чужбина) – СУ „Св. Климент Охридски“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, НБУ – София; ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград. Учебните планове в посочените ВУ включват сродни елементи по трите основни вида дейности за докторанта – образователна (със задължителни, избираеми и факултативни дисциплини), педагогическа (преподавателска и асистираща дейност) и научноизследователска. Използването на *Европейската система за натрупване и трансфер на кредити (ECTS)* дава възможност за включването на ДП в единното образователно пространство на национално и международно ниво. Възможности за междуинституционална мобилност се осигуряват и по линия на партньорското взаимодействие със сродни образователни институции в страната и в чужбина, но през акредитирания период те не са оползотворени от обучаваните в ДП. Следва да се отбележи обаче, че при срещата си с докторантите на 18.01.2023 г. ЕГ констатира, че макар и не по регламентирания в ШУ ред, двама от докторантите са осъществили форми на мобилност в Германия и Франция, свързани с работа по дисертационните им теми в европейските библиотеки и архиви.

Надежден коректив за доброто състояние и периодично актуализиране на документацията, свързана с акредитираната ДП, са разработените и утвърдени съобразно действащата нормативна база на ШУ процедури за наблюдение, контрол и оценка на документите за прием и обучение на докторантите. Всеки разработен, променен или актуализиран документ се приема на съответното равнище – от Катедрен съвет (КС), Факултетен съвет (ФС), Академичен съвет (АС) на университета. Докторантите се уведомяват за настъпилите промени чрез интернет страницата на Университета (раздел докторанти) и чрез научния си ръководител. Одитите, предназначени да установяват състоянието на вътрешната система по качеството, се планират, организират и осъществяват в съответствие с *Процедурата по качеството*.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ ДОКТОРАНТИТЕ

Констатации за изпълнение на критерий 3.1. в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 /1-10/: „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд“.

Обучението, преподаването и оценяването в ДП *Нова и най-нова обща история* е ориентирано към докторантите, техните компетентности, научни интереси и осигуряването на възможност за развитие на техния изследователски потенциал. Индивидуалните учебни планове на докторантите в редовна и задочна форма на обучение са изцяло съобразени със спецификите на научноизследователските им интереси и професионалното направление и са в съответствие със ЗРАСРБ (в т.ч. измененията от 2018 г.) и Правилника за прилагането му, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и академични длъжности в ШУ. Те са съгласувани с Националната квалификационна рамка (НКР) на Р. България, Стратегията за развитие на висшето образование в Р. България за периода 2014–2020 г., както и с Квалификационната рамка на Европейското пространство за висше образование. Обучението на докторантите се фокусира преди всичко върху изборността, което е и предпоставка за тяхното активно участие в обучението им.

Общият учебен план за ДП се актуализира за всеки отделен докторант, като ИУП на докторанта е съобразен със спецификата на научната му тема, а учебното съдържание по отделните дисциплини следва най-новите постижения в съответната област.

Спецификата на ДП *Нова и най-нова обща история* изисква овладяване на поне още един чужд език, което позволява свободна работа с чуждоезична научна литература, ползотворна научна комуникация при международни прояви, кандидатстване за частично обучение или специализация в чужбина и пр. В изпълнение на това изискване в учебните планове на докторантите като задължителна дисциплина е включен чужд език, в обучението по който голям дял има самостоятелната работа на базата на електронни форми на комуникация с преподавателите и работа с чуждоезична литература, осигурена чрез достъпа на докторантите до електронни библиотеки (EBSCO, Science Direct, ISI Web of Knowledge, eLIBRARY.Ru и др.).

Обучението в ДП *Нова и най-нова обща история* се осъществява чрез съчетаване на колективни, групови и индивидуални форми за обучение, които стимулират мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучение. В структурата на *Общия учебен план* са заложили учебни дисциплини, част от които се отнасят за всички докторанти на ШУ (*Чужд език за академични цели*). Други учебни дисциплини позволяват организиране на групово обучение на докторанти по различни ДП в професионалното направление (*Методи и методология на научните изследвания*) и др. Част от учебните дисциплини са специализирани и предполагат индивидуално обучение. Докторантите от ФХН могат да посещават всички занятия, провеждани с бакалаври и магистри, ако това е необходимо за подготовката им и е в съответствие с ИУП и с разработването на дисертационния труд, а също така организирани в ШУ лекции и семинари и др. прояви с участие на гост-лектори от други ВУ в страната и чужбина.

Докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история* участват активно в практико-приложни семинари и майсторски класове, организирани от обучаващата катедра, от други катедри във ФХН и от други университети. Паралелно с учебната се реализира и научноизследователска дейност – работа по дисертацията (запознаване с библиографски източници, екскерпиране и анализ на емпиричен материал, структуриране и писане на части от труда), работа по научни проекти, докладване на научни резултати в

докторантския семинар и в катедра „История и археология“, подготовка на публикации, участие в научни форуми.

Научното ръководство в програмата съответства на ИУП на докторанта. Научният ръководител носи отговорност за реализиране на заложените в ИУП дейностите и осъществява системен контрол върху изпълнението им. Той консултира, а при необходимост осигурява консултации с други специалисти от факултета или други звена на ШУ и други партньорски институции; присъства на всички изпитни процедури, свързани с обучението на докторанта; дава становище за коректността на тримесечния отчет на докторанта и преценка за работата му през годината. Текущият контрол за съвременното изпълнение на ИУП се осъществява от обучаващата катедра и от ФС чрез годишните отчетни и атестационните процедури.

Основните методи за контрол и оценяване постиженията на докторантите са научни (участия с публикации и с доклади в семинари и конференции) и административни (тримесечните и годишните отчети на докторантите, както и атестациите им, които се разглеждат и приемат на катедрени заседания и се утвърждават на ФС **в края на всяка година** от обучението по ДП). На основание чл. 17 на ППЗРАСРБ и на чл. 20 на ПРАСШУ докторантите подлежат на атестация от съвета на първичното звено (обучаващата катедра). Атестирането се утвърждава от ФС. На основание чл. 18 на ППЗРАСРБ и на чл. 21 на ПРАСШУ редовните докторанти се отчитат и в края на всяко тримесечие, като представят на декана доклад за изпълнението на ИУП.

Постиганията на докторантите се оценяват според нормативните и вътрешните изисквания: изпити по всяка дисциплина от ИУП на докторанта според регламентираната изпитна процедура, публикации, участия в проекти, конференции, организирани семинари от обучаващата катедра. Учебната програма по всяка дисциплина включва раздел, представящ формата на оценяване, принципите на формиране на оценката и на присъждане на кредити. Представени са формите на самостоятелна работа, както и тези за отчитането им – реферат, ексцерпция на материал, статистическа обработка на данни, провеждане на експеримент, писмен/устен изпит и др. В съответствие с чл. 19. ал. 1 от ПРАСШУ докторантите полагат изпитите по ИУП пред комисии в състав от най-малко трима хабилизирани преподаватели и с участието на научния ръководител на докторанта.

Проверката на документацията от страна на ЕГ потвърждава, че в *Работния план* на докторантите от акредитираната ДП е включено и обсъждане на проекта за дисертационен труд, което протича в рамките на три етапа. То се организира от обучаващата катедра и включва презентация на резултатите от работата по дисертационния труд и очертаване на насоки за бъдещата работа по изследването. Ясно регламентирана е процедурата за отчисляване и защита на дисертационния труд.

В ШУ съществува регламентиран ред за разглеждане на жалби и сигнали от докторанти, осигурени са вътрешнонормативни документи и механизми. В *Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в ШУ* (раздел XII *Административно обслужване на обучението*, чл. 103) е представена процедурата за работа с постъпили жалби на студенти (докторанти). Според спецификата им те се адресират до зам.-ректора по учебната дейност и образователни политики или до декана на факултета, който със заповед определя комисия за разглеждане на жалбата. Срокът за вземане на становище по подадената жалба съответства на времето, необходимо за проучването на случая, но е не по-дълго от 1 месец.

През акредитирания период не са постъпвали жалби от докторанти в ДП както във Факултета, така и на университетско ниво.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ

Констатации за изпълнение на критерий 4.1. в съответствие със стандарт 4 от ESG - част 1 /1-10/: „Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация“.

В ШУ е изградена и функционира добре работеща административна система за регистриране на цялостното обучение по докторските програми. Всички процедури и практики, които обхващат последователно етапите от *жизнения цикъл* на докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история*, са организирани в съответствие с нормативната уредба на Р. България, свързана с ОНС *доктор*, при пълно спазване на законите, правилниците и наредбите, отнасящи се за тази образователна и научна степен. Разработените вътрешнонормативни документи (правилници, процедури, инструкции) за функциониране на системата са оповестени на сайта на университета. Процедурите по приема на докторанти – обявяване на конкурсите, състава на изпитните комисии, приема, обучението, процедурите по предварително обсъждане и публична защита на дисертационни трудове – се осъществяват от съответните звена: КС, ФС на ФХН и главния специалист по научно развитие на академичния състав.

Докладът-самооценка в детайли представя всички прилагани последователно и прозрачно процедури по приема, развитието, признаването и сертифицирането на докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история* в редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение (на този етап няма обучавани докторанти в самостоятелна форма).

През акредитирания период (2018 – 2022) в ДП *Нова и най-нова обща история* се обучават **5 докторанти** – 3 (трима) в редовна форма, а 2 (двама) – в задочна форма. Делът на редовните докторанти спрямо общия брой докторанти в програмата е 60%. Първият докторант е зачислен в средата на 2019 г., а в началото на 2020 и началото на 2021 г. са зачислени още четирима докторанти. Всички те са успешно реализирали се млади хора с амбиции за успешна научна кариера. Двама са музейни работници, двама – учители и един от тях е служител в частна компания. И петимата притежават завидни професионални, чуждоезикови и дигитални компетентности. Избраните теми на дисертационните трудове отразяват както конкретните интереси на докторантите и компетентността на научните ръководители, така и покриват традиционните образователни полета, включени в новата и най-новата обща история: *нова обща история, най-нова (съвременна) обща история, история на балканските народи и история на Русия*. Поради факта, че докторската програма е новооткрита и е акредитирана през 2018 г., а през 2019 г. е осъществен първият прием на докторанти, все още няма успешно защитили докторанти. Респективно липсват данни относно редовни докторанти, които биха продължили академичната си кариера след успешна защита.

В ШУ и в частност във ФХН са създадени всички необходими предпоставки за мобилност на докторантите, в т.ч. периоди на обучение в други висши училища или научни организации, участие в национални и международни научни форуми. Университетът поддържа мрежа от договорни отношения с 64 университета от 18 страни в Европа. Докторантите и студентите от ПН 2.2. *История и археология* понастоящем имат възможност да осъществяват обмен с 8 висши училища в 5 държави (Белгия, Германия, Полша, Турция и Унгария). За периода 2018 – 2022 г. все още няма докторанти от акредитираната ДП, които да са провеждали поне 3 месеца изследвания в други ВУ или научни организации. Целесъобразно би било да се обмислят възможности и начини за реализиране на такива.

Макар и не по установения в ШУ ред, както е пояснено в текста по изпълнение на препоръка 2 от предходната акредитация, две от докторантките са осъществили три пъти

краткосрочна научноизследователска дейност във Франция и Германия по линия на институцията, в която работят, или като частни посещения. Има реализирани две 7-дневни мобилности чрез училището, в което една от докторантките работи, по линия на *Еразъм+* във Франция, през месеците март и октомври 2022 г., а през 2023 г. предстои нова такава. Друга докторантка е провела научноизследователска дейност чрез частно посещение в библиотеката в Лайпциг (Германия) за един месец през лятото на 2022 г.

За периода 2018 – 2022 г. докторантите са участвали общо в 11 научни форума в България, респективно средният брой участия в научни форуми на един докторант за последните пет години е 2,2 или средно за година – по 0,44 участия. Сравнително ниската регистрирана научна активност се дължи на факта, че първият докторант е зачислен през 2019 г, двама – през 2020 г. и двама – през 2021 г. (табл. №7 към настоящия доклад).

Ефективно работещата административна система за регистриране на цялостния *жизнен цикъл* на обучение по ДП в немалка степен се дължи на създадения *Център за обучение на докторанти*, както и на обособената длъжност *главен специалист по научно развитие на академичния състав* в *Ректорската канцелария*, който координира цялостната дейност по приема и обучението в ОНС *доктор*. На сайта на ШУ в раздел *Докторанти* перманентно се публикува актуална информация за конкурси, образци на документи, процедури и др. За улеснение на обучаващите звена е разработена и утвърдена от АС *Процедура по администриране на процеса на обучение на докторанти в ШУ*. Документацията, свързана с докторантите, се съхранява в техните акуратно и изрядно водени лични досиета, както членовете на ЕГ имаха възможността лично да се убедят при посещението на *Центъра за обучение на докторанти* на 19.01.2023 г.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Констатации за изпълнение на критерий 5.1. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията“.

5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление.

ШУ има разработена стратегия и установени политики за осигуряване на качествен академичен състав, в т.ч. и за подготовка на докторанти. Създадени са релевантни условия за тяхното кариерно и научно израстване. Ръководството и обучението на докторанти от ДП *Нова и най-нова обща история* се осъществява от преподаватели на основен трудов договор с необходимия професионален профил и квалификация по научната специалност.

Академичният състав на обучаващата катедра „История и археология“ е с широк профил и включва преподаватели от четири професионални направления (2.2. *История и археология*, 2.4. *Религия и теология*, 3.1. *Социология, антропология и науки за културата* и 1.3. *Педагогика на обучението по...*). ПН 2.2. *История и археология* е представено от 9 хабилиитирани преподаватели (3 професори и 6 доценти) и 3 нехабилиитирани преподаватели (главни асистенти) на ОТД. От тях 3 са *доктори на науките* и 9 притежават ОНС *доктор*. Пряко ангажирани с езиковото обучение на докторантите от акредитираната ДП са 2 (двама) хабилиитирани преподаватели (един професор и един доцент) от ПН 2.1. *Филология* (английски и руски език) на ОТД във ФХН на ШУ.

В периода 2018 – 2022 г. хабилиитираните преподаватели на основен трудов договор с научна специалност в областта на ДП са двама (2 доценти). Предвид интердисциплинарността на част от темите на докторантите, към обучаващия екип е **включен и един хабилиитиран преподавател (професор) с научен профил *История на България*.** И тримата са регистрирани в списъка на хабилиитираните лица с наукометрични

показатели в НАЦИД. Към настоящия момент няма нехабилитирани преподаватели, чиято квалификация да е в областта на ДП. (табл. №№ 3 и 4 към настоящия доклад).

За компетенциите и професионализма на преподавателския състав и качеството на предлаганото обучение свидетелстват успешните атестации с много добра оценка на преподавателите, обезпечаващи обучението в ДП. Изведените в приложенията към доклада обобщени данни (табл. №№ 3 и 4) сочат балансиран възрастов състав на преподавателите. Средната възраст на преподавателския състав, осигуряващ обучението в докторската програма, е 51 години.

5.2. Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея.

Атестат за високата квалификация и професионалния опит на академичния състав, осигуряващ обучението в ДП, са регистрираните постижения относно публикационната активност, проектната и експертната дейност. За периода 2018 – 2022 г. публикационната активност на преподавателския състав на ОТД, обезпечаващ научната среда за обучението на докторантите в ДП *Нова и най-нова обща история*, е представена от общо 68 публикувани изследвания (по 4,53 средно на един преподавател за година). От тях: 2 са монографии и 2 – учебни помагала, издадени в България; 6 – студии, 5 от които са публикувани в България и 1 в чужбина; 58 статии – 49 от които са издадени в България и 9 – в чужбина. Повече от 50% от тях (38) са публикувани в реферирани/индексирани издания, от които 28 са в България и 10 в чужбина (по 12,66 публикации средно на преподавател за последните пет години / по 2,53 средно за година).

За качествените научни публикации на преподавателския състав в немалка степен допринася създаденият Фонд *Подкрепа за издаване на публикации с импакт фактор (IF) и импакт ранг (SJR)*. Редица издания са финансирани и със собствени средства на ФХН. Катедра „История и археология“ и ФХН издават няколко представителни и разпознаваеми периодични издания и сборници, сред които поредицата *Историкии* и списанието *Studia academica Šumenensia* (издава се на чужди езици). Специално създадена за публикуване на дисертационните и хабилитационни трудове на академичния състав е поредицата на факултета *Series Academica*. ШУ поддържа и други собствени издания, подходящи за публикуване на изследванията на преподавателите и докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история*, като: списание *Любословие*, *Годишник на Шуменския университет – серия А (Филологически, исторически и други хуманитарни науки)*, *Електронен портал ЛитерМедия*. Издателската дейност се обезпечава и от УИ „Епископ Константин Преславски“.

Важно място в научната активност на преподавателския състав заема проектната дейност – в доклада-самооценка са отчетени 26 участия в национални проекти (средно 8,66 участия на един преподавател за последните пет години, или по 1,73 участия за година). Липсват участия в международни проекти.

За научната активност на преподавателския състав свидетелстват и 49-те участия в научни форуми (44 в България и 5 в чужбина), средно 16, 03 участия на един преподавател за последните 5 години или по 5,43 за година (табл. №№5 и 6 към настоящия доклад). Препоръчително е с цел по-добра представителност и видимост на направлението преподавателите да насочват публикациите си и извън тясноинституционалните издания на ШУ и да търсят възможности за публикуване в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни.

През акредитирания период преподавателите от обучаващата катедра са доказали своята компетентност и квалификация не само чрез публикационна дейност и участия в научни форуми, но и чрез експертна и консултантска дейност (участия в редколегии, експертни комисии, организационни комитети, членства в научни организации и др.).

ФХН, катедра *История и археология* и преподавателите, обезпечаващи обучението по ДП, активно съдействат за включване на докторантите в проектната и научноизследователска дейност. Тези им усилия се подпомагат и от съществуващата система за стимулиране на научноизследователската дейност на докторантите чрез регламентирани възможности за участие в проекти (*Система за организация, провеждане, класиране и отчитане на проектите в ШУ; Стратегия за развитие на НИХТД на ШУ; Стратегия за прилагане на резултатите от НИХТД в ШУ и др.*) и възможности за публикации в изданията на факултета през целия период на обучението им.

За акредитирания период докторантите от ДП имат 18 участия в национални проекти или по 3,6 участия на един докторант за периода 2018 – 2022 г., средно по 0,72 участия за година. Относителният дял на докторантите, участвали в национални и международни проекти, е 100%, тъй като всеки от тях е бил участник в национален проект. (табл. № 7 към настоящия доклад).

Преподавателите, обезпечаващи обучението в ДП, са активни в насърчаването и стимулирането на докторантите за участието им в научни форуми и при отразяването на техните резултати. За това свидетелстват и показателите за научната активност на докторантите в периода 2018–2022 г. (табл. 7 към настоящия доклад). За последните 5 години докторантите са реализирали 11 участия в научни форуми – средно по 2,2 за периода или 0,44 годишно. Общият брой публикации в България е 12, средно 2,4 на един докторант за периода, респ. по 0,48 публикации средно за година. Публикациите в реферирани/индексирани издания са общо 6 в България – средно по 1,2 публикация на докторант за последните 5 години, или 0,24 за година. Препоръчително е обаче докторантите да разширят кръга от участията си в научни форуми извън ШУ и другите културни и образователни институции в града, както и да реализират публикации извън изданията на ШУ.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ

Констатации за изпълнение на критерий 6.1. в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности“.

ШУ, ФХН и обучаващата катедра *История и археология*, обезпечаваща обучението на докторанти в ДП *Нова и най-нова обща история*, разполагат с необходимата материално-техническа и информационна база за оптимална реализация на научноизследователския и образователен процес. Налице са както печатни, така и дигитални ресурси, достъп до национални и международни бази данни. Като член на Сдружението *Национална изследователска мрежа ШУ* е включен и в EDUROAM. ФХН разполага с достатъчно компютърна техника, скенери, принтери, докуматори, мултимедийни проектори, видеокамери, фотоапарати, диктофони, плейъри и др., които докторантите използват безплатно за учебни и изследователски цели. Създадени са и нужните условия за включване в образователния процес и на докторанти със специални потребности.

На докторантите в ДП е предоставена достатъчна аудиторна площ, както и научна апаратура за реализиране на изследователската им дейност. Учебните зали са обновени, реконструирани и оборудвани с мултимедийни проектори. Обособен е *Кабинет на докторанта* със свободен достъп до него на всички докторанти на ФХН (Корпус 3, каб. 415). На всеки докторант е осигурено работно място с компютър и връзка с интернет. Наличен е безжичен интернет в трите корпуса и общежитията на Университета. На

разположение на докторантите са и работните места в Медийния център, Централната университетска библиотека и нейния филиал в Корпус 2. Докторантите могат да използват цялата налична апаратура на катедра „История и археология“ и функциониращите научни центрове към нея.

На докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история* е осигурен необходимият достъп до научни издания и до основни бази данни в областта на новата и съвременната история. Общият библиотечен фонд на ШУ включва 308371 библиотечни единици и ежегоден абонамент на 119 заглавия текуща периодика. Относителният дял на литературата, обслужваща професионалното направление 2.2. *История и археология*, спрямо общия фонд е 5,2% (16033 библ. ед.). Относителният дял на новопостъпилите библиотечни единици за акредитационния период, свързани с ПН 2.2. *История и археология*, спрямо общия брой новопостъпили библиотечни единици (10,1%) е 3,7%. Дейността на библиотеката е напълно автоматизирана, като е създаден и виртуален фонд от дигитализирани издания, необходими за провеждане на обучение в електронна среда.

Университетската библиотеката е абонирана за *EBSCO*, а чрез националния абонамент на МОН е осигурен и безплатен достъп до: *ISI Web of Knowledge; Science Direct; Scopus; Academic Search Complete; European Views of the Americas: 1493 to 1750; Green FILE; Health Source: Consumer Edition; Library, Information Science & Technology Abstracts; Teacher Reference Center*. На разположение на докторантите от докторската програма са и учебни ресурси в специален раздел на *Университетската платформа за обучение в електронна среда*.

Освен материално-техническата база на ШУ, която е изцяло на разположение на докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история*, те могат да реализират изследователската си дейност и да използват базата и информационните ресурси (вкл. и дигитализирани такива) на партньорските институции (архиви, музеи и библиотеки), с които ШУ е в договорни отношения: *Научния център „Преславска книжовна школа“; Научните центрове по археометрия, византистика и военна история и археология; РБ „Стилиян Чилингиров“ – Шумен, Библиотеката при читалище „Добри Войников“ – Шумен; Библиотеката при НАИМ – БАН, клон Шумен; Библиотеката при РИМ – Шумен; ДА – Шумен*.

ШУ подпомага и стимулира научноизследователската дейност на своите докторанти чрез поощряване включването им в научноизследователски проекти, участия в научни форуми, съвместни публикации с преподавателите в списания с IF и осигуряване на безплатно публикуване в собствени периодични издания в областта на хуманитаристиката (*Годишник на Шуменския университет – серия А, сп. „Любословие“*, *електронен портал ЛитерМедия, Серия Обществени комуникации (Public Communication Series); поредица „Епископ-Константинови четения“, SocioBrains и др.*). Всички докторанти от ДП *Нова и най-нова обща* са подпомагани финансово или експертно в научноизследователската им дейност.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Констатации за изпълнение на критерий 7.1. в съответствие със стандарт 7 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите“:

В ШУ и конкретно във ФХН реално функционират и се използват различни процедури и практики за събиране, анализиране и предоставяне на информацията, информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите. Изградена е стройна организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите. В различните структурни звена на университета системно се събира, анализира и използва информация за ефективното управление на ДП *Нова и*

най-нова обща история. Следят се ключови показатели като удовлетвореност на докторантите от обучението, информационните ресурси и наличната подкрепа от обучаващото звено и администрацията, кариерното развитие на завършилите докторанти, мнението на потребителите на кадри. Периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите от дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството.

В акредитирания период целенасочено са реализирани четири проекта във връзка с качеството на обучението, а резултатите от тях се използвани при разработването и актуализирането на методическите стандарти и при разработването на методики за мониторинг на дейностите по качеството. В резултат е създаден и специализиран софтуер за електронна разработка на анкетните карти, утвърдени в ШУ.

Системно се събира и анализира информацията за: *осъществяваните процедури за одобряване и обновяване на учебната документация на докторската програма; успеваемостта на докторантите; мнението на докторантите за обучението в докторската програма и на потребителите на кадри.* Утвърдена практика е да се обсъждат резултатите от анкетирането на докторантите и потребители на кадри. За ОНС доктор тези обсъждания се осъществяват в обучаващите катедри, а данните се използват по целесъобразност във връзка с актуализацията на докторантските програми и свързаната с тях документация. Според типа на информационния масив информацията се събира и обобщава в *Центъра за качество на образованието*, в *УКК*, *ФКК*, в *Центъра за кариерно развитие* и в *катедрите*. Чрез *Центъра за качество на образованието* на основните структурни звена се предоставят резултатите от обработените анкети с действащи студенти, завършили студенти и докторанти, с потребители на кадри, обработени по факултети и специалности. Доказателства за всички посочени дейности се съдържат в официалната вътрешна документация по управление на информацията в ШУ.

В проведените анкети, както сочат предоставените материали в доклада-самооценка, докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история* оценяват високо учебната, научноизследователската и административно-управленската дейност.

Тъй като все още няма защитили докторанти от ДП *Нова и най-нова обща история*, не е налична информация за реализацията и развитието на завършилите докторанти, както и за удовлетвореността на работодателите от подготовката им.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Констатации за изпълнение на критерий 8.1. в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; решения от академични и факултетни съвети; проведени университетски форуми с участието на докторанти“.

Информацията, засягаща всички въпроси относно обучението на докторантите в ДП, се публикува на уеб страницата на ШУ. Развитието на интернет сайта, чрез който се осигурява леснодостъпна информация по всички въпроси, от които се интересуват докторантите, бе нагледно демонстрирано по време на проведените срещи на ЕГ в ШУ на 18 и 19.01.2023 г. С подчертана плътност се откроява информацията относно *програмите за мобилност на докторантите*, предоставяна в сайта на ШУ, раздел *Докторанти* и в раздел *Новини*. Периодично се провеждат (не по-рядко от веднъж на семестър) информационни дни на програма *Еразъм+*, в които се популяризират възможностите за участие на студенти и докторанти в мобилности с цел обучение и с цел стаж. Свои информационни дни за международна мобилност провежда фондация *Фулбрайт*, фондация *DAAD*, лекторите по полски език и по унгарски език, доколкото в рамките на тези лекторати се предвижда участие в летни езикови курсове по програми на двете

страни. С оглед популяризирането на всички тези възможности за мобилност и е организирана анкета в онлайн среда за проучване мнението на докторантите за международната мобилност.

Важна част от информацията за обществеността е свързана с популяризирането на резултатите от изследванията на докторантите в ДП *Нова и най-нова обща история*, което бе обстоятелствено коментирано при срещите на ЕГ с преподавателския състав, обезпечаващ обучението в ДП и с докторантите от програмата. Съществува утвърдена практика докторантите в ДП *Нова и най-нова обща история* да получават възможност за научна изява на докторантски и постдокторантски конференции и симпозиуми, както и за участие в национални и международни научни форуми. Докторантите от докторската програма имат възможност безплатно да публикуват резултатите от своите изследвания в университетските електронни и печатни издания. Изданията са представени в интернет пространството и са публично достъпни за ползване и верификация, като 5 от тях са реферирани. В рамките на акредитирания период са издадени и други тематични и юбилейни сборници – на факултета, университета и партньорски институции в страната и чужбина, в които докторантите са били поканени да участват и са представили свои публикации.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Констатации за изпълнение на критерий 9.1. в съответствие със стандарт 9 от ESG - част 1 /1-10/: „Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии“.

В ШУ и във ФХН нормативно са осигурени процедури за редовен мониторинг, периодичен преглед и своевременно осъвременяване на ДП, вкл. и на ДП *Нова и най-нова обща история*. Цялостната организация на учебния процес в университета подлежи на ежесеместриални институционални одити. За периода 2018 – 2022 г. са проведени два тематични одита за състоянието на обучението на ДП в ШУ. Докторските програми в обучаващата катедра са предмет на анализ при всяка процедура за програмна акредитация, провежда се внимателен анализ и подбор на докторантските проекти, които имат достижими цели и научни приноси за развитието на научната област в регионален, национален и международен контекст. Осигурена е възможност докторантите да изразяват своите очаквания, потребности и препоръки към обучението. Посредством регулярно провежданите анкети с докторантите и потребителите на кадри се събира информация и при необходимост се предприемат съответните мерки за: *коригиране на тематиката и обхвата на докторантските проекти; включването на нови дисциплини към учебния план на докторските програми; усъвършенстване на образователните технологии; промени в учебната документация и др.*

За качеството на обучението в акредитираната ДП допринася визията на катедра „История и археология“ относно научното ѝ развитие в рамките на ПН 2.2. Предоставената документация сочи, че Катедрата следва балансирана политика при разкриване на докторски програми – единствено по научни специалности, по които разполага с хабилитирани преподаватели.

Процедурата за тримесечно отчитане и ежегодно атестиране на докторантите е ефективна форма за текущ контрол върху качеството на тяхната научноизследователска и учебна дейност. С цел повишаване на ефективността на докторските програми в ШУ се организира перманентен преглед на програмите, по утвърден график и процедури във връзка с: *кандидат-докторантския прием и конкурси; формите на обучение; планирането и отчитането на научноизследователската дейност; атестирането на докторантите; разработването на учебни програми за дисциплини от индивидуалния*

план на докторантите; отчитането на резултатите от докторантските изпити; обсъждането и утвърждаването на учебните програми; подготовката и обсъждането на резултатите от институционалните одити и вътрешно факултетските прегледи; процедурите по институционална акредитация и институционален САНК; актуализирането на стратегията за развитие на професионалното направление; стартирането на процедура по акредитация на докторските програми.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Констатации за изпълнение на критерий 10.1. в съответствие със стандарт 10 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми“.

ШУ осъществява планирани дейности за самооценка и външни оценки на докторските програми по две направления: при вътрешноинституционални одити и при акредитационни процедури. За реализиране на тези дейности са разработени две инструкции, конкретизирани съответните процедури – *Инструкция за провеждане на одити* и *Инструкция за провеждане на процедура по разкриване на програмна акредитация*.

За периода 2018–2022 г. ШУ и ФХН са преминали през следните процедури за външно оценяване на качеството, които съществено допринасят за подобряване качеството на обучението в акредитираната ДП:

- **Институционална акредитация** – с решение от 27.02.2020 г. (Протокол № 04) АС на НАОА гласува на ШУ повишение на общата оценка по критериите от 8,92 на **9.12**

- **Институционален САНК** – след приключила проверка на документацията АС на НАОА (Протокол № 13/ 19.07.2018 г.) констатира изпълнението на препоръки № 1 - № 5 и спазването на критерии 1-10 относно прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав.

- **Програмни акредитации**: с решение, Протокол № 15/28.07.2021 г., ПКХНИ дава програмна акредитация на ПН 2.2. *История и археология* – бакалавър и магистър (редовно и задочно обучение) с обща оценка 9.04; с решение на ПКХНИ, Протокол № 15/13.12.2017 г. ДП *Нова и най-нова обща история* получава обща оценка 8.46 и срок на валидност на акредитацията пет години.

Въз основа на предоставената документация относно резултатите от дейностите по осигуряване на качеството и получената информация при посещението на ЕГ в ШУ на 18 и 19.01.2023 г. ЕГ констатира, че се предприемат необходимите коригиращи действия за подобряване на качеството на образованието в акредитираната ДП *Нова и най-нова обща история*.

IV. ПРЕПОРЪКИ ОТ ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

1. Да се използват по-широко възможностите за международна мобилност.

Срок: от академичната 2023/2024 г.

2. Докторантите да разширят участията си в научни форуми и публикационната си дейност извън рамките на ШУ и неговите издания.

Срок: постоянен

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направените констатации, **ПКХНИ предлага на Акредитационния съвет на НАОА** да даде право на Факултета по хуманитарни науки в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ да провежда обучение по докторската програма **„Нова и най-нова обща история“** от професионално направление **2.2 История и археология**, област на висше образование **2. Хуманитарни науки**.

ПРОФ. ДФН. АННА-МАРИЯ ТОТОМАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПКХНИ

V. SWOT АНАЛИЗ

Резултатите от проверката по критериите 1.1. – 10.1. са основание за извеждане на следните силни и слаби страни, възможности и заплахи, свързани с акредитиране на ДП **Нова и най-нова обща история**:

Силни страни:

- В ШУ „Епископ Константин Преславски“ действа добре организирана, публично оповестена система по управление на качеството, която позволява да се поддържа и контролира качеството на обучението на докторантите в ДП **Нова и най-нова обща история**.
- ДП функционира в среда, в която са създадени съответните административни структури, нормативна база и научна организация за контрол на етапите на цялостното докторантско обучение. Съществува пълна прозрачност при осигуряването на нормален *жизнен цикъл* на всеки един докторант от приема до професионалната му реализация.
- В ДП е създадена система за периодична актуализация на учебната документация, съобразена с динамиката на развитието на научната област и на тясната връзка на ДП **Нова и най-нова обща история** с практиката.
- Обучението в ДП **Нова и най-нова обща история** е обезпечено с висококвалифициран преподавателски състав на ОТД в катедра „История и археология“ и в другите обучаващи звена на ШУ, подпомагащи подготовката на докторантите.
- Наличната финансова, материално-техническа и информационна база на ШУ спомага за провеждане на качествен образователен процес и научноизследователска дейност в ДП. Докторантите разполагат с достъп до съществуващите в структурата на университета библиотеки, включително и

електронни ресурси и бази данни. Оборудвани са кабинети, осигуряващи безплатен достъп до високоскоростен интернет и компютърна техника.

- В ДП в рамките на ФХН на ШУ са осигурени оптимални условия за научноизследователска и проектна дейност и за публикационната активност на докторантите, за което допринасят и преподавателите от катедра „История и археология“.
- Съпоставимостта на ДП *Нова и най-нова обща история* с аналогични програми на висши училища в България и в чужбина дава възможност за осъществяването на мобилност по програма *Еразъм+*, по други програми за академичен обмен, и по двустранните договори.

Слаби страни:

- Силно ограничените бройки за държавен прием на докторанти (за 2022 г. само 2 бройки за цялото ПН 2.2. *История и археология*) възпрепятства развитието и надграждането на образователния и научния процес в ДП *Нова и най-нова обща история*.

Възможности:

- ШУ има нужния потенциал за доразвиването на съществуващите и създаването на нови контакти с национални и международни научноизследователски и обществени институции. Това е единственият университет в Североизточна България, предлагащ обучение в ПН 2.2. *История и археология*, респективно в акредитираната ДП.
- В ДП съществуват реални възможности за привличане на студенти от чужбина, в т.ч. от съседните страни, от страни с българските общности и малцинства.
- Научноизследователската парадигма на ДП *Нова и най-нова обща история* е съизмерима с други ДП у нас и в чужбина, което е предпоставка за повишаване на международна академична мобилност с цел обучение и практика.
- Обучаващата катедра „История и археология“ предоставя възможности за участие на докторанти в проекти на университетско, национално и международно ниво.
- Наличните научни исторически издания, публикувани от ШУ и в страната, част от които са индексирани в престижни издателски мрежи и световни бази данни, предоставят реална възможност за увеличаване на публикационната активност на докторантите.

Заплахи:

- Занижен интерес към хуманитарните науки;
- Намаляване броя на докторантите в областта на хуманитарните науки, което не се дължи на неправилна политика от страна на ШУ, а на обективни процеси и тенденции.

V. ПРИЛОЖЕНИЯ

**Таблица 1. Списък на докторантите в ДП
Нова и най-нова обща история в периода 2018 – 2022 г.**

№	Име, фамилия на докторанта	Научен ръководител	Дата на зачисляване на докторанта	Форма на докторантурата: <i>редовна задочна и самостоятелна форма на обучение</i>	Тема на дисертацията	Срок на завършване на докторантурата/ Дата на защита
1.	Татяна Стефанова Лефтерова-Стойчева	доц. д-р Стефан Маринов Минков	21.06.2019 г.	задочна	<i>Детският труд в Англия (XIX – първото десетилетие на XX век)</i>	21.06.2023 г.
2.	Цветан Сашев Цветанов	доц. д-р Ася Лазарова Атанасова	1.02.2020 г.	редовна	<i>Кубанското и терското казачество по време на Гражданската война в Северен Кавказ (1917 – 1920)</i>	1.02.2023 г.
3.	Иванка Генова Делева	доц. д-р Стефан Маринов Минков	1.02.2020 г.	задочна	<i>Източнотракийските бежанци в България и бежанският въпрос в българо-турските отношения (1913 – 1925)</i>	1.02.2024 г.
4.	Мария Жулиянова Христова	доц. д-р Стефан Маринов Минков	1.02.2021 г.	редовна	<i>Религия и Църква в годините на Френската революция (1789 – 1799)</i>	1.02.2024 г.
5.	Мария Иванова Попова	доц. д-р Ася Лазарова Атанасова	1.02.2021 г.	редовна	<i>Съвет за икономическа взаимопомощ през 50-те и 60-те години на XX век</i>	1.02.2024 г.

**Таблица 2. Професионални дейности на докторантите, обучавани в ДП
Нова и най-нова обща история в периода 2018 – 2022 г.**

№	Име, презиме, фамилия	Статут	Форма на докторантура	Работодател	Работна позиция
1.	Татяна Стефанова Лефтерова-Стойчева	действащ	задочна	Първа езикова гимназия – гр. Варна	старши учител
2.	Цветан Сашев Цветанов	действащ	редовна	РИМ – Добрич	уредник в отдел „Нова и най-нова история“
3.	Иванка Генова Делева	действащ	задочна	РИМ – Бургас	главен уредник в отдел „История“
4.	Мария Жулиянова Христова	действащ	редовна	ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	педагогически съветник
5.	Мария Иванова Попова	действащ	редовна	Община Велики Преслав (кмет: инж. Янко Йорданов)	специалист счетоводител

Таблица 3. Брой хабилитирани и нехабилитирани преподаватели на ОТД в ШУ „Епископ Константин Преславски” с квалификация в областта на ПН 2.2. История и археология, осигуряващи обучението по докторска програма Нова и най-нова история в периода 2018-2022 г.

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
преподаватели на ОТД	3	3	3	3
хабилитирани, в т. ч.	3	3	3	3
<i>професор</i>	1	1	1	1
<i>доцент</i>	2	2	2	2
нехабилитирани, в т.ч.	-	-	-	-
<i>главен асистент</i>	-	-	-	-
<i>асистент</i>				

Забележка: Средната възраст на преподавателския състав е **51 години**

Таблица 4. Хабилитирани преподаватели на ОТД в ШУ „Епископ Константин Преславски“ с квалификация в областта на ПН 2.2. История и археология, в научната област на докторска програма *Нова и най-нова обща история* в периода 2018–2022 г.

№	Име, презиме, фамилия	Научна степен	Академична длъжност	Катедра
1.	Ася Лазарова Атанасова	доктор	доцент	„История и археология“
2.	Стефан Маринов Минков	доктор	доцент	„История и археология“

Забележка: Предвид интердисциплинарността на част от темите на докторантите към преподавателите, обезпечаващи обучението по ДП, е включен и един хабилитиран преподавател (професор) с научен профил *История на България* – проф. д-р Росица Жечкова Ангелова-Георгиева.

Таблица 5. Научноизследователска дейност на преподавателите, осигуряващи обучението в ДП *Нова и най-нова обща история* 2018-2022 г.

Год.	Вид научноизследователска дейност											
	Брой публикации в реферирани/индексирани издания		Общ брой	Средно на преподавател	Брой участия в научни проекти		Общ брой	Средно на преподавател	Брой участия в научни форуми		Общ брой	Средно на преподавател
	У нас	В чужб.			У нас	В чужб.			У нас	В чужб.		
2018	3	6	9	3	3	0	3	1	7	4	11	2,3
2019	5	0	5	1,7	4	0	4	1,3	4	0	4	1,3
2020	5	1	6	2	5	0	5	1,7	11	0	11	3,7
2021	7	2	9	3	7	0	7	2,3	6	0	6	2
2022	8	1	9	3	7	0	7	2,3	16	1	17	5,7
Общ брой за оц. пер.	28	10	38	12,7	26	0	26	8,7	44	5	49	16,3

Таблица 6. Брой публикации на преподавателите на ОТД, осигуряващи обучението в ДП *Нова и най-нова обща история* за периода 2018-2022 г.

Година	Вид научни публикации										Общ брой
	Монографии		Учебници		Учебни помагала		Студии		Статии		
	У нас	Чуж.	У нас	Чуж.	У нас	Чуж.	У нас	Чуж.	У нас	Чуж.	
2018	0	0	0	0	0	0	0	1	9	5	15
2019	1	0	0	0	0	0	1	0	12	0	14
2020	0	0	0	0	1	0	1	0	7	1	10
2021	0	0	0	0	0	0	1	0	9	2	12
2022	1	0	0	0	1	0	2	0	12	1	17
Общ брой за оц. пер.	2	0	0	0	2	0	5	1	49	9	68

Таблица 7. Научна активност на докторантите от ДП *Нова и най-нова обща история* за периода 2018-2022 г.

Година	Вид научноизследователска дейност											
	Брой публикации в реф./инд. издания		Общ брой	Средно на докторант	Брой участия в научни проекти		Общ брой	Средно на докторант	Брой участия в научни форуми		Общ брой	Средно на докторант
	У нас	В чужб.			У нас	В чужб.			У нас	В чужб.		
2018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4	0,8
2021	1	0	1	0,2	9	0	9	1,8	3	0	3	0,6
2022	5	0	5	1	9	0	9	1,8	4	0	4	0,8
Общ брой	6	0	6	1,2	18	0	18	3,6	11	0	11	2,2